

MISIE

1
2016

BOLÍVIA

O PÍSKANÍ

CARNAVAL

BDEJME!

MILOSRDENSTVO

VOJNA ČI MISIE?

BOLIVIA TE ESPERA

CHUDOBNÍ V DUCHU

Pokoj Vám, drahí blízki, priatelia a nadšenci pre misie v Bolívii. Otvárate prvé tohtoročné číslo časopisu. Je v ňom to, čo život priniesol. Dopísal som ho na prelome fašiangovej sezóny s pôstom. Videl som nové zvyky a spoznal viac mentalitu ľudí.

Presviedčam sa, že evanjelium, ktoré sa snažím hlásať je nadkultúrnou záležitosťou. Vie naozaj vstúpiť do každej kultúry, zachovať to dobré, čo v nej je a rozvinúť to.

Po čase karnevalov, ktoré sú v Bolívii veľmi obľúbené, prichádza čas dať dole všetky masky, ktoré sme nosili. Tie, ktoré sme si nasadili sami, ale aj tie, ktoré nám nasadili iní. Je čas odhodiť ich. Umyť sa od blata, do ktorého sme padali a vydať sa novú cestu. Spoznať tvár Otca, v ktorej môžeme jasne čítať, že nám nechce naložiť podľa našich skutkov, ale odpustiť nám.

Prajem Vám, aby ste pri čítaní tohto časopisu vošli do sveta misií v Bolívii, pozreli sa na život z iného zorného uhla, obohatili sa a povzbudení prežili požehnaný pôst. Žehnám Vás!

O PÍSKANÍ DOMORODCOM

Bol horúci decembrový večer, pár dní pred Vianocami a ja som v tieni stromu na chvíľu oddychoval pri rybníku. Matky prali oblečenie a pozorovali, ako sa deti hrajú a skáču do vody. Vytiahol som z puzdra flautu a začal hrať tichú noc. Deti pieseň spoznali. Jemne sa usmiali a hrali sa ďalej. Potom som skúsil kostrbato zahrať kúsok známej melódie Gabriel's Oboe od Ennio Moricone z filmu Misia. Vtedy sa stalo niečo nádherné.

Asi sedemročný chlapec, ktorý dovtedy prakom strieľal na jašterice spozornel a priblížil sa ku mne na meter. Nie, nemieril na mňa. Iba stál a pozoroval ma. V tej chvíli som si spomenul, že vo filme bola podobná scéna. Podobná, nie rovnaká.

Na mňa nik nemieril, nik ma neohrozoval a čikítancom už bolo ohlasované evanjelium. Škoda, že jezuiti neboli rýchlejší. V Paraguayi a Argentíne boli sto rokov skôr, ako tu v Čikitánii. Možno by ich dejiny boli menej bolestnejšie. Kto vie? Dnes Vám chcem zjednodušene napísať druhú časť dejín

– Čikitánia po príchode španielov. Nabudúce, po príchode Jezuitov.

Hoci Kolumbus objavil Ameriku v roku 1492, na územie Čikitánia sa Španielom podarilo dostať až o štyridsať rokov neskôr. Prirodzene všetci hľadali „Zlatú zem“ a mysleli si, že bude v Čikitánii alebo ešte viac na sever.

Medzi prvých kapitánov, ktorí tu viedli svoje vojská, patrili Ňuflo de Chávez. Podľa neho je pomenovaný vikariát, v ktorom pôsobím v Bolívii. Prišli na lodiach po rieke Paraguay s koňmi, mečmi a inými zbraňami. Boli doprevádzaní domorodými

sprievodcami, ktorých si už skôr získali na svoju stranu.

Ďalším motívom vstupu do Čikítanie bolo otvoriť cestu, ktorá by smerovala do Peru. Španieli chceli najskôr územia získať a potom budovať. Prirodzene sa kmene Čikítancov začali búriť, a tak expedície zlyhávali.

V roku 1547 sa Španielom podarilo definitívne vstúpiť a poraziť odpor. Na oboch stranách padlo veľa ľudských životov. Po zmocnení oblasti pokračovali po rieke Rio Grande.

Kapitán Ňuflo de Chávez založil prvú usadlosť v Santa Cruz de la Sierra v roku 1561 podľa svojej rodnej obce v Španielsku. Viackrát sa Čikítanci v okolí Santa Cruz ešte vzbúrili, ale všetky povstania boli potlačené. Domorodcom sa však podarilo kapitána Ňuflo de Chávez zavraždiť v roku 1568.

Španieli mali viaceré špecializované skupiny na chytanie otrokov a obchod s nimi. Prevážali ich do Brazílie. Ženy a deti sa vymieňali za sekery a nože. Povstaleckí Čikítanci sa ocitli v ťažkej situácii. Z jednej strany bol prales a z druhej Španieli. V roku 1690 sa vzdali a prosili o pokoj. Španieli tak pokračovali v hľadaní zlata a napredovali vo vidine rýchleho získania peňazí.

V krajine bolo veľa španielov „dobyvateľov“, ktorí mali Čikítancov ako služobníctvo v dome, alebo pracovníkov na poliach. Viacerí slúžili ako sprievodcovia pri získavaní nových území, bojovníci vo vojnách, či ochrancovia cestujúcich. Niektorí boli predaní do baní v horách v Altiplane, kde veľmi rýchlo umierali pre studené počasie, slabé oblečenie, vysokú nadmorskú výšku a ťažkú prácu.

Viacerí Čikítanci umierali pre nové epidémie a choroby, ktoré priniesli Španieli. Tí, ktorí sa nechceli stať otrokmi mali jedinou možnosť, utiecť do pralesa. Španielom sa to nepáčilo, lebo stratili mnohé pracovné sily a možný zisk. Väčšina Čikítancov sa však poddala a prijali novú kultúru, jazyk a náboženstvo.

Dalo by sa povedať, že museli tancovať, ako im španieli pískali. Prijatť niečo, čo nebolo ich. Život prináša veľa ťažkých chvíľ. Záleží na nás, čo s nimi spravíme. Či ostaneme sklamaní a zdrvení, že sme si

to tak nepredstavovali, alebo ako vraví jeden môj kamarát, napriek všetkému „otrepeme sa a pôjdeme ďalej“ s Božou pomocou hľadať spôsob, ako napredovať.

Spomeňme si na Jóba. Mnohí ho poznajú len ako trpiteľa. Akoby ostali len pri jeho bolesti. Jeho príbeh sa tým neskončil. Bola to len jedna, hoci dlhá etapa jeho života. Jeho príbeh končí radostne.

V čase písania článku je tu v Čikítanii čas karnevalu. Čikítanci prezentujú svoje tance, piesne, kultúru, ktorú si napriek všetkému zachovali. Život ide ďalej. Záleží na nás, či aj my ideme ďalej.

CARNAVAL

Keď som počul, že sa bude konať karneval aj v Concepción, (meste, v ktorom pôsobím) predstavil som si deti v maskách, ktoré sa zabávajú v sprievode rodičov. A tak aj bolo. Posledný víkend pred pôstom sa deti zhromaždili na námestí, pochodovali pred tribúnou a odborná porota po ťažkom rozhodovaní vybrala víťazné masky karnevalu.

Vtedy som ešte nechápal, prečo každých desať minút kráľovná karnevalu pozýva v miestnom rádiu ľudí slovami: „Príďte aj vy na karneval a zabávajte sa bez kriku a bitky“. Zvláštna reklama, hovorím si. Zrejme je tu skúsenosť z minulých rokov.

V nedeľu už boli zablokované mnohé ulice tancujúcimi a dostať sa do katedrály z opačnej strany mesta bolo ako riešenie hlavolamu. Na každej ulici sa zabávalo iné združenie ľudí. Keď ráno o tretej vyšlo elektrinu v celom meste, potešil som sa, že si predsa trochu zdriemnem.

Do pol hodiny sa však naštartovali generátory a pokračovalo sa v oslave. O chvíľu na to sa strhla hromadná bitka a krik. Oslavujúci opojení alkoholom už zabudli na výzvu ich krásky.

Oslava pokračovala aj na druhý deň a ja som sa rozhodol, že pôjdem radšej navštíviť spolubrata v kňazstve, ktorý pôsobí hodinu cesty z Concepción. Ondrej ma privítal slovami: „Ahoj, ako znášaš karneval? Spal si niečo? V noci prišli podnapití oslavujúci a hodinu mi zvonili, aby som im otvoril kostol.“ U neho to

vyzeralo podobne ako u mňa. Rozdiel bol iba v tom, že jeho skupiny sa premiestňovali z domu do domu.

Okrem zábavy, kde sa vychádzalo v opojení ťažkým krokom z každého domu, boli na námestí bojové skupiny. Nešlo len o mládež. Bojovali aj dospelí v strednom a staršom veku. Snažili sa čo najviac zašpiniť jeden

Nepohoršíte sa, ale karnevaly v mnohých mestách nekončia víkendom pred Popolcovou stredou. Niekedy sa ťahá ešte týždeň dlhšie. Tradícia zábavy je tak silná, že biskupi v Bolívii oficiálne povolili v miestach, kde sa karneval koná neskôr, preložiť slávenie začiatku pôstu z Popolcovej stredy na nasledujúcu nedeľu.

druhého (niečo ako paintball). Voda, pomiešaná s farbou, striekala na všetky strany. Asi v rámci hesla "Jeden proti všetkým a všetci proti sebe". Ondrej mi povedal, že farba nejde niekedy dole z auta, ani po niekoľkýchmesačnom umývaní.

Niektorí bojovali na ulici, používali vodné pušky a pištole, iní mali pripravené farebné, či vodné bomby a hádzali ich z okien svojho domu na každého, kto bol na dosah. Do toho hrala hudba a náramne sa z toho tešili.

Mne len ostáva ohlasovať, že rovnako ako boli všetci „zmaľovaní“, potrebujeme seriózne všetci bez rozdielu vstúpiť do pôstneho obdobia a svoje tváre „pomalovať“ popolom kajúcnosti, ktorý bude odzrkadľovať prejav nášho kajúceho ducha.

Obišiel som celkom dobre. Dostal som iba jednu bombu do auta. Našťastie to bol len balón plnený čistou vodou. Veľa som tam nenafotil. Išlo do tuhého. Bolo zvláštne vidieť od farby zmaľované tváre možno šesťdesiatničiek.

No, sviatky sú sviatky, berie sa to veľmi vážne. Mestským zastupiteľstvám sa nedarí zakázať používanie farby, a tak fasády námestí, ktoré sú veľakrát historickou a reprezentatívnou časťou, končia zničené verejne „neznámym“ páchatelom.

BDEJME!

6 Bola nedeľa poobede. Cestoval som do SantaCruz na duchovné cvičenia a myšlienkami už prepínal do vyšších sfér. Cez okno som pozoroval, ako sa veľa ľudí vracia z „aquacity“, boli sa kúpať v rieke. Pokojný, horúci večer, ľudia spokojní, vykúpaní, oddýchnutí, čo viac môžu chcieť?

V tom sa premávka zastavila. O chvíľu sa kolóna pohla a ja som videl cez okno na zemi ležať muža v kaluži krvi. Prosil som šoféra, aby mi zastavil, lebo chcem zaopatriť zomierajúceho. Povedal, aby som sa za neho pomodlil cez okno, vraj už nežije. Nenechal som sa odbiť a zastavil mi.

Muž mal otvorenú hlavu na temene, akoby ste sekerou zarúbali. Polovica mozgu vychádzala von, telo sa ešte mierne chvelo. Ambulancia ešte nedošla. Snažil som sa komunikovať s ľuďmi, hľadať jeho rodinu, blízkych, no nič som sa nedozvedel, boli v šoku.

Oznámil som im, že som katolícky kňaz a vysvetlil, že sa chcem za muža modliť a pomazať ho olejom. Prikývli na znak súhlasu.

Mal som so sebou nielen olej na pomazanie chorých, ale aj olej milosrdenstva z Baziliky Milosrdenstva v Krakove. Ťažko sa hľadalo miesto bez krvi, kde by som ho pomazal.

Po skončení modlitby som však prežíval zvláštny, veľmi silný pokoj. Akoby ste stiahli zvuk a mali len obraz. Pred očami som mal všetok ten chaos, ale hlboko bol pokoj. Boh sa postaral o tohto človeka. Nevieť aký život žil. Viem len to, že Boh mu ešte aj v poslednej chvíli udelil svoje milosrdenstvo.

Po fašiangoch a karnevaloch neprichádza nehoda, ale čas pôstu. Je to vzácne obdobie, počas ktorého môžeme bdieť a do Božieho milosrdenstva vkladať všetky naše prehry.

Potrebujeme, aby sa k nám každý večer sklonil milosrdný Samaritán, vyčistil a obviazal nám rany. Môžeme mu otvoriť naše srdcia, aby nám vyčistil rany a pomazal nás liečivým olejom, ktorý dokáže zaceliť aj jazvy života.

Jeho príklad nás motivuje robiť podobne. Všimajme si blízkych na križovatkách života. Pomôžme im vysadnúť na oslíka a zásť do hostinca. Bdejme nad životom našich blízkych. Čas, ktorý strávime s nimi, pomôže aj nám.

SKUTKY MILOSRDENSTVA

Moju primičnú svätú omšu som slúžil o tajomstve Božieho milosrdenstva a vnímam, že toto nevyčerpatelné tajomstvo Božej lásky sa tiahne počas celého môjho kňazstva. Počas nedávnych duchovných cvičení ma oslovili slová pápeža Františka pri vyhlásení roka milosrdenstva. Uvažovanie o Božom milosrdenstve provokuje k otázke: „Čo z toho vyplýva pre mňa a moju farnosť?“ Určite skutky! Ved' viera bez skutkov je mŕtva.

Som presvedčený, že netreba ísť ďaleko pri hľadaní možností. Každý deň má dosť ponúk na konanie skutkov milosrdenstva. Každú nedeľu sa snažím podľa evanjelia vybrať skutok telesného či duchovného milosrdenstva, vysvetliť ho a ponúknuť konkrétny spôsob ako ho v týždni naplniť.

Prvá téma bola - dať jesť hladným. Určite, v plnosti to znamená nielen dať ľuďom jedlo, ale aj prácu. Ako sa hovorí, nielen rybu, ale dať udicu a naučiť chytať ryby. V prípade núdze je však veľmi dobré a správne dať aj jedlo.

Bez pochyb, takých rodín je tu dosť. Preto som vyzval ľudí, aby počas týždňa urobili konkrétny skutok. Priniesli kilo cukru, múky, soli alebo zeleniny. Nezáleží na tom, koľko toho bude, ale na tom, či to chceme urobiť. Počas svätých omší nosili ľudia svoju obeť pre chudobných. Na fotografii vidíte potraviny, ktoré pôjdeme odniesť chudobným. Niektorí dali jedlo, niektorí peniaze.

Za peniaze kúpime asi päťkrát viac jedla, ako je na obrázku.

Tento týždeň pokračujeme. Chceme počúvať Boží hlas, a tak dať dobrú radu našim blízkym. A možno poďakovať za prijatú radu, ako Šimon v Evanjeliu.

Nasledujúcu nedeľu budem hovoriť o starostlivosti o chorých, o význame pomazania chorých a vysluhovať ju počas svätej omše. Povzbudený vyhlásením Svätého Otca, pápeža Františka o 24 hodinovom zakúšaní milosrdenstva, bude počas nočnej adorácie možnosť vyspovedať sa.

Jeden svätý povedal, že chudobní a chorí nás nepotrebujú tak, ako my potrebujeme ich. Som presvedčený,

že Boh nás cez konanie skutkov milosrdenstva obdarúva omnoho viac, ako si dokážeme predstaviť. Podielame sa na jeho добрote a v konečnom dôsledku máme väčšiu radosť keď dávame, ako keď prijímame, hoci nás to veľa stojí. Objaviť veľkosť Božieho milosrdenstva môžeme nielen cez prijímanie, ale aj cez dávanie. Je to ako stavba viacposchodovej budovy. Základ je prijať Božie milosrdenstvo. Ak ho prijmem, ženie ma túžba budovať poschodia a stúpať vyššie a vyššie.

Keď si uvedomujem, že 95% finančnej pomoci dostávam od Vás dobrodinco, žasnem nad Božou dobrotou a Vaším otvoreným srdcom. Môžem Vás ubezpečiť, že 95% z toho, čo dostávam, ide pre chudobných, chorých a na prácu v sedemnástich komunitách v pralese a v niektorých zónach v Concepción. Tiež na fungovanie pastoračného centra, kde sú miestnosti na stretávanie, katechézy, prácu i oddych pre ľudí celej farnosti. A koľko je toho, čo nevidieť!

Ďakujem Vám za všetky modlitby a obety. Prežívam viackrát situácie, keď stačí pár sekúnd a stala by sa veľká nehoda, alebo nešťastie. Verím, že aj vďaka Vaším modlitbám a obetám, ktoré sú pokladom Cirkvi je Božie milosrdenstvo rozlievané v hojnej miere na misiách v Bolívii.

VOJNA ČI MISIE?

V čase, keď bola povinná základná vojenská služba si mnohí odkrútili dva, či rok života v kasárňach, kde sa okrem iného vďaka tvrdým podmienkam učili prísnosti a náročnosti voči sebe. Mne ten čas dal veľa, hoci boli aj krušné chvíle, o ktorých my, muži, vieme pri stretnutí rozprávať bez konca.

8

Po tom, ako sa mi podarilo dať bývanie v Concepción, v Zóne 5 do poriadku, som sa presťahoval do pastoračného centra, kde mám izbu. Z diaľky to vyzerá pekne. No je to akoby ste dali dieťaťu misu s ovocím. Dieťa sa poteší, ale keď chce zahryznúť, zistí, že ovocie je umelé a z neho sa nenaje.

Ozajstná je len misa, ktorá je prázdna. A tak musí ísť nielen do obchodu kúpiť si, ale musí si zarobiť, ba viac, musí strom ešte len zasadiť.

Čosi podobné prežívam tu. O novovybudované priestory centra je veľký záujem. Okrem detí a mládeže, ktorí

tu majú pravidelne stretná a dospelých, ktorí chodia na náuky, tu stoja každý deň, podotýkam každý deň, zástupy mravcov, termitov, hadov, škorpiónov, švábov, komárov, slimákov, pavúkov a ôs ktoré čakajú na vstup. Ukazujú mi, kde sú ešte špáry a nové vchody. Dokonalé hniezdo, či mravenisko je hotové do dvoch dní, ak si to náhodou nevšimnete. Radi sa držia v kuchyni.

Myslím, že okrem iného, ako vyučený kuchár, mám zmysel pre poriadok hlavne v nej. Toto tu však učí škrupulozite. V odpadkovom koši nesmie byť ani spadnutá šupka, ani papierik. Na stole, či zemi nesmie byť zrníčko cukru, alebo omrvinka chleba. Dlážka a pec umytá, potraviny zabalené vo vzduchotesných

nádobách. Riad okamžite umytý. Jednoducho kuchyňa ako z reklamy.

Nedávno som šiel ráno spokojný do kuchyne, otvorím dvere a dialnica mravcov. Hovorím si, čo to má byť? Veď som všetko umyl a pozatváral. Kolóna smerovala k handričke na umývanie riadu, ktorú som dobre nevyčistil po umývaní. Zdá sa to možno prehnané, ale ak nie je disciplína a poriadok, tak vás tu zjedia.

Ak by sa našiel v nejakej domácnosti náhodou mládenec, ktorý si nevie za sebou upratať, umyť alebo odložiť veci, ktorý si nevie navariť, vyprať, vyžehliť a postarať o iné, pošlite ho na vojnu alebo na misie.

Ja som na vojne bol, tak som na misiách. Vždy je čomu sa učiť. A to nielen v kuchyni, ale všade.

Veľký dom potrebuje nielen upratovať, ale aj poriadnu údržbu, hoci je centrum novostavba. Každú chvíľu niekde tečie voda, čosi sa zlomí, alebo nefunguje, hoci sa to ešte ani nepoužívalo.

A vy čo bývate v dome viete, že to ešte nie je všetko. Prichádza na rad záhrada.

Po tom, ako som opravoval viacero požičaných kosačiek som šiel naštartovaný do

obchodu, že si kúpim poriadnu kosu. Samozrejme nemali. Ale vraj sa dá objednať a možno ju dovezú najskôr o tri týždne z Cochabamby, ktorá je vzdialená približne 800 km. Povedali mi, že nikde bližšie sa takýto exkluzívny tovar kúpiť nedá. Ostáva mi teda opravovať kosačky. Včera som si cestu do kaplnky zozadu musel presekávať mačetou.

Prajem všetkým čitateľom veľa síl pri prekonávaní samých seba. Je to vážna téma, ktorú som sa snažil podať v tomto článku trochu odľahčene. Ďakujem Bohu, že tie najdôležitejšie návyky a zručnosti som dostal už v rodine.

BOLIVIA TE ESPERA

Bolivia te espera (Bolívia ťa očakáva). Slogan, ktorý som počul veľakrát pred príchodom na misie a ktorý som sledoval na monitore na úrade pre vybavovanie víz počas celodenného čakania v horúčave už tupým pohľadom.

Aká je Bolívia? Pred príchodom na misie som čítal článok sklamaného turistu, ktorý svoje dojmy hodnotil kriticky a otvorene. Hovoril, že pre tých pár fotiek sa neoplatí cestovať tu a prežívať bolestné viacdňové cestovania necestami Bolívie, že sa neoplatí jesť ich jedlá, z ktorých je Európanovi zle a byť viackrát okradnutý.

Ani misionárov zo Slovenska tu nie je veľa. Pri mojej poslednej návšteve s verbistom, Ondrejom Peštom sme rozprávali o rôznorodosti Bolívie. Je ťažko na základe navštívenia jedného miesta hodnotiť Bolíviu. Je to tak, akoby niekto bol len v Bratislave, alebo len na Luníku IX. v Košiciach a podával správu o tom, aké je Slovensko.

Prevažne sa v časopise píše o Čikitánii, oblasti, kde pôsobím, no mohli ste už zachytiť, aký je život v ďalších častiach. Počas svojho desaťročného pôsobenia v Bolívii, kňaz Ondrej Pešta pôsobil

na viacerých miestach. Pozná život ľudí nielen v tropiku, kde som ja, ale aj život ľudí v horách. Po štyroch mesiacoch v Cochabambe pôsobil v El Alte. Meste, do ktorého sa môžete dostať mestskou hromadnou dopravou – lanovkou.

Zaujímavé bolo, že pri jej výstavbe sa vzbúrili prepravcovia mikrobusev, lebo by prišli o značné zisky. Prvý

projekt bol závesný vláčik. Ten neprešiel, lebo mal kapacitu prepraviť veľa ľudí. Vybudovali teda lanovku, ktorá prevezie menej ľudí, aby mali biznis aj prepravcovia na mikrobusech.

V súčasnosti štrajkujú ľudia, lebo si prepravcovia mikrobusev zvyšujú stále ceny. Asi dvadsaťpäť minút v lanovke stojí osemdesiat centov. Pohľadom Slováka je to zadarmo a je neuveriteľné, že za tie peniaze to funguje, no je to cena po mnohých štrajkoch.

Život v horách, v El Alte je ťažký, lebo tu toho veľa nevyrastie. Ondrej hovoril, že pre vysoký výskyt zlodejov môžete vidieť bežne figurínu

obeseného človeka na stĺpoch ulíc. Dole zvykne byť nápis: „Zlodeja obesíme“. V krajine asi najslabšie funguje oblasť súdnictva a tak sa ľudia chytajú moci.

Keď prišiel k moci súčasný prezident, urobil gesto návratu ku koreňom a oficiálne obnovil kolektívnu justíciu. Ak prichytia zlodeja, tak sa začne trúbiť, aby sa zhromaždili všetci ľudia. Najprv ho lynčujú, režu uši a podobne a potom obesia. Vo viacerých prípadoch ho po lynčovaní verejne upália. Viackrát vraj do štvrti večer zabľúdil niekto „iný“. Bol podozrivý, a preto upálený.

Boli to aj osoby postihnuté, ktoré sa nevedeli samé orientovať. Raz sa pri lynčovaní a upálení kňazovi podarilo vytrhnúť im vinníka z rúk a odniesť ho do nemocnice. Upálený však po ceste skonal a kňaza po návrate chceli rovnako zlynčovať, že drží pri ňom. Musel z farnosti okamžite odísť. Tam si človek rozmyslí, či bude kradnúť.

Pôvodné kmene nemali spočiatku cintoríny. Svojich predkov pochovávali v domoch. Verili, že ich ochraňujú a strážia dom. Aj dnes je bežné, že pri stavaní domu hľadajú uja, „strážcu domu“. Väčšinou za obeť padnú pouliční pijani, ktorých nik neskôr nehľadá, alebo obetujú do základu domu malé deti. Niekedy obetujú až štyroch ľudí.

Do hôr sa bolivijsčania lyžovať nehrnuli. Blízko mesta je však cesta, ktorou sa dostane aj autobusom k starému lyžiarskemu stredisku Chacaltaya do výšky cez 5200 metrov.

Poliaci a Rakúšan tam postavili prvú ubytovňu (na obrázku).

Pre náročnejších sa ponúkajú aj výstupy na ľadovec. Známý je výstup na Huayana Potosi, kopček s výškou cez šesťtisíc metrov. Ak však človek nie je aklimatizovaný na nadmorskú výšku a má čo len malé problémy so zdravím, v horách sa to prejaví. Tam aj malá vec je veľká. Ondrej spomínal, že z expedície, v ktorej šli sa to vtedy podarilo len rehoľnému bratovi Vavrincovi, ktorý je toho času už na Slovensku.

Na soľnej púšti Solar de Uyuni sa dá objednať aj štvordenný výlet a podrobne prezrieť všetky kúty, tak bohaté a lahodné na pohľad. Návštevníci soľnej púšte neobídu vrakovisko vlakov, ktoré je neďaleko. Mnohé hudobné skupiny tu natáčajú svoje klipy.

Ak sa niekto rozhodne navštíviť túto krajinu, určite je lepšie cestovať cez objednané zájazdy. Ísť do Bolívie na vlastnú päsť je oveľa náročnejšie a nebezpečnejšie, niekedy priam nemožné pre nepoznanie miestnych pomerov. Aj tak to nebudú podmienky prepravy a služieb, ako v Európe.

Ale tí, ktorí sa tu rozhodnú ísť na turistiku, už asi majú dosť bezpečia a kvality, ktorá sa im ponúka doma.

Určite neberte tento článok ako pokus o opis najkrajších častí Bolívie. Skôr ako malú exkurziu po veľkej krajine. Slovensko je malé, ale máme veľa bohatstva. Možno zazeráme inde a vravíme si, keby sme mali to a to. Chodte, navštevujte aj iné krajiny. Ale uvidíte, že po príchode domov Vás to bude viac ťahať do Tatier, či Slovenského raja. Podobne to býva aj

vo vzťahoch. Niekedy ľudia precestujú celý svet a vrátia sa domov. Uvedomia si, aké poklady majú vo svojich najbližších.

Prajem Vám požehnané pôstne obdobie, aby ste vedeli, že v dome nášho Otca máme vždy miesto, aby sme vedeli, že On je ten, ktorý nás čaká, On je ten, ktorý nás pozná a miluje nás zo všetkými našimi slabosťami a napriek našim hriechom. Prajem Vám, aby ste našli pokoj v jeho dome, v Cirkvi – vo farskom spoločenstve, v kostole, pri tichej adorácii, či pri modlitbe ruženca. Tam sa vždy stretneme. Tam sme vždy všetci spolu, hoci môžeme byť roztrúsení po celom svete.

**CHCELI BY STE BYŤ CHUDOBNÍ?
MÁTE TAKÚ TÚŽBU? PRED ODCHODOM
NA MISIE SOM MAL TÚŽBU ŽIŤ V CHUĐOBE.**

CHUDOBNÍ V DUCHU

Niežeby som predtým vlastnil niečo veľké. Asi dve tretiny vecí som mal na službu pre iných, a tak som aj mnohé rozdal. Túžil som načriť viac do tejto dnes nepopulárnej oblasti. A myslím, že mám možnosť každý deň.

Úprimne sa teším z izby, ktorá z ďaleka nemá ani trikrát štyri metre. Viac ozaj nepotrebujem. Osobné veci mi stále, aj po pol roku, vojdú do jedného kufra. Je to oslobodzujúce. Peniaze na jedlo rozpočítavam na deň a rozmyšľam, čo kúpiť a čo nie. Už ako dieťa som musel pochopiť a naučiť sa, že nemáme na všetko, na čo ukážem prstom v obchode, hoci to bola len čokoláda.

Pomáha mi to zameriavať pozornosť na to, čo je ozaj nevyhnutné a dôležité. Pomáha mi to sústrediť sa na službu a misiu.

Nedávno som počúval oblastné rádio a uvedomil si, ako veľmi reklama vplyva na náš život. Asi trikrát za hodinu bežala reklama na reštauráciu Urkupiña, ktorá je vzdialená od môjho bývania, asi päťdesiat metrov. Stále okolo nej chodievam, ale nikdy ma neupútala. Zariadením, prostredím

a hygienou na mňa pôsobila skôr ako starší staničný bufet.

Jeden bolivijský kňaz mi raz pri stretnutí hovorí: „Poďme sa najesť do tej vychýrenej reštaurácie Urkupyña“. Myslím si, od kedy je vychýrená, podľa reklamy? Nenechal som sa presvedčiť.

Myslím, že tak to veľakrát býva aj v našom živote. Sme masírovaní ponukami na veci, ktoré v skutočnosti nepotrebujeme a neprinesú nám ani avizovaný úžitok. Sirachovec hovorí: „Hlavné potreby pre život človeka sú voda, chlieb, dom a odev, čo zakrýva nahotu. Miesto mnohých vecí, nech ti stačí, aj to málo, čo máš“ (Sir 29,28.30a).

Keď Ježiš vysielal na misie učeníkov po dvoch, jasne im povedal, aby si nebrali veľa vecí. Skôr sa mali orientovať na dobré vzťahy. Ak sú dobré vzťahy, ak sa ľudia podieľajú

Som presvedčený, že Boh chce dať túto ustavičnú radosť z toho, že vieme žiť v skromnosti, každému z nás. A to nie je všetko. Ako prvé z blahoslavenstiev nám dal: „Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo“ (Mt 5, 3). Jedna vec je chudoba a iná chudoba v duchu – niekto môže byť chudobný a nemusí byť chudobný v duchu. Iný môže mať veľa vecí, ale môže byť chudobný v duchu, to znamená odpútaný duchom od vecí tohto sveta, od túžby mať nový mobil, oblečenie, majetok a cítiť sa šťastným, hoci ich nemám.

prácou na spoločnom dobre, veci si vážia, lebo k nim majú osobný vzťah a nie preto, že je na nich reklama. Misionárom v Čikitanii sa veľakrát podarilo priniesť peniaze, čo nie je zlé, ale horšie to už bolo so zapojením miestnych ľudí. Po ich odchode a odchode peňazí tým pádom viaceré veci padli, hoci sa zdalo, že fungujú na dobrých vzťahoch.

Svätý Pavol sa modlil:
„Ustavične sa radujte v Pánovi!
Opakujem: Radujte sa!

Vaša miernosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán je blízko. O nič nebudte ustarostení“ (Flp 4, 4-6a) Vidieť tu, ako sa vie ovládať, ako sa vie byť mierny a to ho robí radosťným. Vysvetľuje to o niekoľko veršov ďalej: „Naučil som sa vystačiť s tým, čo mám. Viem žiť skromne a viem aj oplývať. Všade a všetko som sa už naučil: byť sýty aj hladovať, mať hojnosť i núdzu trieť. Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje“ (Flp 4,11b-13).

Niektu môže po prečítaní článku povedať, že som tu príliš hovoril o sebe a upozorňoval na seba, no nebolo to mojím zámerom. Aspoň raz som chcel splniť žiadosti viacerých, ktorí reagujete na časopis v štýle „pekne, ale mňa by zaujímalo, ako to prežívate Vy osobne?“. Nebudem z toho robiť facebook, veci spomenuté, nech slúžia nie na moje zvýraznenie, ale na Vaše zamyslenie nad veľkosťou a krásou chudoby a chudoby v duchu.

Sobáš lidra

Modlitby pri oltáriku

FOTOGALÉRIA

Výroba múky

Deti na karnevale

Procesia v San Silvestre

Obdobie daždov

Život na vidieku

Socha Krista v San Ignacio

Milí priatelia! Ak by ste vnímali, že chcete podporiť misijnú činnosť, pastoráciu alebo chudobných vo farnosti Concepción, môžete tak urobiť prostredníctvom bankového účtu: IBAN SK080900000000522512863 (Ján Piatak).